

ЖИВОТ ЗА ЦАРСКИЯ ОРЕЛ

© Andras Kovacs/Reportimages

Проектът „Живот за царския орел“ (LIFE 12/NAT/BG/000572) се изпълнява с финансовата подкрепа на програма LIFE+ на ЕС. Той има за цел да увеличи популацията на царския орел и да намали смъртните случаи при птиците, причинени от контакт с въздушни електропроводи. Проектът се реализира от “Електроразпределение Юг” (част от EVN България) съвместно с Българското дружество за защита на птиците (БДЗП).

ОБЕЗОПАСЯВАНЕ НА ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНАТА МРЕЖА

Въздушните електропроводи средно напрежение (20kV) представляват опасност за царските орли и други диви птици, които ги използват за кацане при почивка или като отправна точка при ловуване.

Обезопасяването на мрежата ще позволи в значителна степен да се премахне рискът от контакт на птици с проводници под напрежение. Същевременно ще се подобри електрозахранването за целия район, в който се реализира проектът.

Обезопасен стълб с ПАС система (система от изолирани проводници)

Основни дейности по проекта:

- » обезопасени 2340 бр. електрически стълба със специални изолации
- » голите проводници на 42 км електропроводи бяха подменени с изцяло изолирани – т.нар. ПАС система
- » изградени подземни електрически кабели с дължина 43 км, които заменят близо 70 км опасни за птиците въздушни електропроводи в най-важните за царския орел места.

Проверката на ефекта от дейностите по проекта показва, че така обезопасени електропроводите са напълно безопасни за царския орел и останалите диви птици.

Специализирано съоръжение – т. нар. „пасарелка“ за преминаване на подземни кабелни линии над река.

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

Царският орел (*Aquila heliaca*) е една от най-редките птици – днес популацията му в България наброява едва 29 двойки, повечето от които са в Югоизточна България: в районите на Сакар, Сливен, Дървентските възвишения и Западна Странджа. Царският орел е вписан в Червената книга на България.

КАК ИЗГЛЕЖДА ЦАРСКИЯТ ОРЕЛ

Размерите на тялото му варират от 72 до 84 см, а размахът на крилата е между 180 и 215 см. Възрастните птици са тъмнокафяви, почти черни, с много характерен златист цвят на задната част на главата и шията. Обикновено има две бели петна на раменете с варираща големина, които могат да отсъстват напълно при някои индивиди. Младите птици са с кафяви пера

© Andras Kovacs/RaptorImages

с охрист цвят в центъра, което им придава специфичния за тях светлокафяв външен вид.

ХРАНА ЗА ЦАРСКИЯ ОРЕЛ

Основната храна на царския орел в България е таралежът. Следва лалугерът, заекът, полвките, и др. Като неспециализиран хищник той има разнообразно меню, включващо над 150 различни вида животни.

ГНЕЗДЕНЕ

Гнездото е разположено на гървета на височина най-често от 7 до 26 м от земята. Изградено е от сухи клони и е с размери от 120 до 220 см. Дебелината му е от 30 до 90 см.

© Andras Kovacs/RaptorImages

След втората половина на март и началото на април женската снася обикновено 2, а по-рядко 1 или 3 яйца. Инкубационният период продължава 43 дни. Малките напускат гнездото след втората половина на юли и началото на август.

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ:

- » “Електроразпределение Юг” (част от EVN България) е първата инфраструктурна компания в страната, която осъществява проект по програма LIFE на Европейската комisia.
- » Проектът “Живот за царския орел” (LIFE 12/NAT/BG/000572) се осъществява в 8 специално защитени зони от мрежата НАТУРА 2000 в България.
- » Фигурите на Орлов мост в София са именно на царски орли

© Gabor Papp/RaptorImages

- » Орлите са моногамни същества – само ако единият партньор загине, гвойката се попълва от друга птица.
- » Орелът атакува жертвата си винаги откъм страната на слънцето.
- » Ако човек притежаваше зрението на орел, то би могъл от 10^{-ия} етаж да види как мравките пълзят по земята. Орлите и другите хищни птици могат да виждат 4-5 пъти по-далеч от обикновения човек. Нещо повече, орлите, както и всички птици, притежават силно цветно зрение. Те виждат цветовете по-ярки, отколкото хората, могат да различават повече оттенъци, виждат и ултравиолетовите лъчи.
- » Човешкото зрително поле обхваща 180 градуса, а орелът се радва на панорамна гледка от 340 градуса.

© Márton Horváth

ЖИВОТ ЗА
ЦАРСКИЯ ОРЕЛ

Информация за проекта
"Живот за царския орел"
(LIFE 12/NAT/BG/000572) е налична на
www.lifeforsafegrid.bg